

Gorzów Wlkp., 18 grudnia 2023 r.

PS-VIII.431.24.2023.WPuł

Pani
Anna Frankowska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bytomiu Odrzańskim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) - Zespół kontrolny w składzie:

1. Wirginia Puł-Sobania - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 43-1/2023 z 23 lutego 2023 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
2. Monika Mach – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 43-2/2023 z 23 lutego 2023 r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził **17 października 2023 r.** kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Rynek 1, 67-115 Bytom Odrzański. Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na 2023 rok. Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

Zakres kontroli obejmował sposób realizacji zadań gminy wynikający z cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrola obejmowała okres od 1 lipca 2022 r. do 16 października 2023 r.

(akta kontroli str.1-12)

W toku kontroli wyjaśnień udzielała Pani Anna Frankowska- Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytomiu Odrzańskim.

W szczególności ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

3. Realizację zadań asystenta rodziny, określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Ustaleń kontroli dokonano również na podstawie analizy dokumentacji udostępnionej przez OPS, w tym:

- Zarządzenia Nr 0050.101.2019 Burmistrza Bytomia Odrzańskiego z 25 listopada 2019 r. w sprawie udzielenia upoważnienia Pani Annie Frankowskiej – Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytomiu Odrzańskim do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.
- dokumentacji akt osobowych asystentów rodziny w zakresie kwalifikacji.

Jako próbę badawczą do kontroli wybrano 4 spośród 8 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (w okresie podlegającym kontroli), wg kryterium:

Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Ponadto kontrolujący opierali się na sprawozdaniach publikowanych w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej dot. resortowych sprawozdań rzeczowo - finansowych z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – za II półrocze 2022 roku oraz I półrocze 2023 roku, a także informacji o rodzinach z bezradnością opiekuńczo - wychowawczą i poradnictwie koordynowanym przez asystentów rodziny w ramach ustawy „Za życiem” – za II półrocze 2022 roku i I półrocze 2023 r.

(akta kontroli str. 13-792)

Ocena skontrolowanej działalności

1. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

1.1. Kwalifikacje asystenta rodziny

Zgodnie z analizowaną dokumentacją, w okresie objętym kontrolą w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bytomiu Odrzańskim pracowało 2 asystentów rodziny A1 i A2 - zatrudnionych na umowę o pracę, w ten sposób, że:

Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Zespół kontrolny stwierdził, że asystenci rodziny spełniali wymagania kwalifikacyjne¹.

(akta kontroli str. 16-18, 784)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2. Uczestnictwo asystenta rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje

Zgodnie z przepisami prawa asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną². Z informacji pisemnych przekazanych Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

¹ art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

² art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

Zespół kontrolny nie ma zastrzeżeń co do wypełniania obowiązku systematycznego podnoszenia kwalifikacji.

(akta kontroli str. 34-36, 785-788)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Obejmowanie rodzin opieką asystenta rodziny

Dokonując analizy odnośnie zachowania limitu rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, wzięto pod uwagę przekazany 20 października 2023 r. wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Ustalono, że w okresie kontrolnym jednoczesna liczba rodzin z którą pracował asystent rodziny nie przekroczyła limitu wskazanego w ustawie³ proporcjonalnie do jego zatrudnienia. Na dzień kontroli asystent rodziny współpracował z Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Zgodnie ze sprawozdaniami - informacja o rodzinach z bezradnością opiekuńczo - wychowawczą i poradnictwie koordynowanym przez asystentów w ramach ustawy „Za życiem” oraz „resortowym sprawozdaniu rzeczowo - finansowym z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej” zarówno w II półroczu 2022 r. - 10 rodzin, jak i I półroczu 2023 r. - Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902) objętych było wsparciem asystenta rodziny.

Zespół kontrolny nie ma zastrzeżeń co do ilości rodzin objętych opieką asystenta rodziny.

(akta kontroli str.37-50, 796-797)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4. Planowanie pracy z rodziną oraz dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny

Asystent rodziny realizując swoje zadania, między innymi nie rzadziej niż co pół roku, sporządza okresową ocenę sytuacji rodziny, a na jej podstawie modyfikuje plan pracy z rodziną, stosownie do zmieniających się okoliczności.

a) Okresowa ocena sytuacji rodziny

Analiza dokumentacji rodzin wykazała, że okresowa ocena sytuacji rodzin wymagana była we wszystkich 4 przypadkach Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)

- gdzie pracę z rodzinami prowadzono dłużej niż pół roku. Dokument został sporządzony pn. „Ocena okresowa pracy asystenta rodziny z rodziną” i opracowane były według jednego wzoru, zgodnie z wskazówkami zawartymi w publikacji I. Krasiejko⁴. Dokumenty zawierały podpis asystenta rodziny oraz Kierownika Ośrodka. Badając terminowość okresowych ocen sytuacji rodziny Zespół Kontrolny stwierdza, że wszystkie 10 ocen sporządzonych było w okresie do 6 miesięcy, zgodnie z przepisami prawa⁵.

Od strony merytorycznej okresowe oceny sytuacji rodzin zawierały szczegółowo opisane

³ art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

⁴ Krasiejko I. (2016), „Rekomendacje metodyczne i organizacyjne. Wydawnictwo: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

⁵ art.15 ust. 1 pkt 15) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

informacje odnośnie pracy i działań jakie asystent rodziny podjął w pracy z rodziną. Dokument zawierał również zadania, które zostały zrealizowane oraz te, których nie udało się osiągnąć.

(akta kontroli str. 57-748)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

b) Plan pracy z rodziną

Analiza dokumentacji rodzin wykazała, że w okresie kontroli plan pracy z rodziną, bądź modyfikacja planu pracy z rodziną sporządzone zostały dla każdej rodziny, której teczka analizowana była w toku czynności kontrolnych. Dokumenty stworzone były według jednego wzoru – zgodnie ze wskazówkami z publikacji I. Krasiejko. W każdym dokumencie wskazano cel główny i cele szczegółowe. Zaproponowano także działania, które miały pomóc osiągnąć cele oraz terminy ich wykonania. Jako osoby odpowiedzialne za wykonanie zadań wskazano najczęściej asystenta rodziny i/lub klientów, których praca dotyczyła. Plany pracy z rodziną potwierdzone były podpisem asystenta rodziny, pracownika socjalnego, Kierownika Ośrodka oraz rodziny, z którymi prowadzona była praca. Od strony merytorycznej plany pracy z rodziną odnosiły się do wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Jeżeli chodzi o terminowość sporządzania planów pracy z rodziną przyjmuje się, że zmian w planach pracy należy dokonywać po każdej ocenie okresowej - czyli w odstępach najwyżej półrocznych. Jest to uzasadnione tym, że planowane działania trzeba dostosować do aktualnej sytuacji w rodzinie. Na 12 planów pracy z rodziną 2 zostały sporządzone z opóźnieniem, wynoszącym 2 i 7 dni Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). Zespół kontrolny wskazuje, że należałoby usystematyzować tworzenie planów pracy z rodziną niezwłocznie po dokonaniu okresowej oceny sytuacji rodzinie, tak by działania wynikające z planu były spójne z pozostałą dokumentacją.

(akta kontroli str.57-748)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- usystematyzować tworzenie planów pracy z rodziną niezwłocznie po dokonaniu okresowej oceny sytuacji rodzinie.

c) Monitorowanie

Z analizy dokumentacji wynika, że bieżąca praca z rodzinami prowadzona była głównie poprzez wizyty w środowisku oraz kontakt z pracownikami szkół oraz placówek medycznych do których rodziny należały. Monitorowanie sytuacji rodzin asystent rodziny odnotowywał w trzech dokumentach tj: notatkach asystenta rodziny; miesięcznych kartach świadczonych usług asystenta rodziny u rodziny, które zawierały: datę, godzinę oraz podpis asystenta rodziny; dziennikach pracy asystenta rodziny, składających się z dwóch części: część pierwsza zawierała daty i godziny wizyt, część druga zawierającą opis wizyty oraz podpis asystenta i rodziny. Informacje zawarte w części opisowej ukazywały zaangażowanie asystenta we wspieranie rodziny. Zespół kontrolny wskazuje, że warto byłoby uporządkować informacje zawarte w kartach pracy, tak aby opisy działań podejmowanych przez asystenta rodziny były wyraźnie oddzielone od opisu przebiegu wizyty. Będzie to również pomocne np. w planowaniu kolejnych działań w stosunku do rodziny.

W swojej pracy z rodziną asystent skupiał się na każdym aspekcie życia klientów. Wspierał ich, pomagał rozwiązywać problemy, szukał rozwiązań sytuacji trudnych. Działania asystenta rodziny odnosiły się również do kontaktów z pracownikami takich instytucji jak szkoła, przedszkola, jednostki medyczne, PCPR.

Warto podkreślić, że asystent rodziny swoje działania kierował również na podnoszenie kompetencji rodzin w różnych obszarach.

Wejścia asystenta do rodzin odbywały się od 2 do 6 razy w miesiącu o różnych porach dnia – gdy wymagała tego sytuacja rodziny - również późnym popołudniem, po godzinie 16.

Wejścia odbywały się także z pracownikiem socjalnym.

Zespół kontrolny, nie ma zastrzeżeń, co do sposobu prowadzenia monitoringu w rodzinach.

(akta kontroli str. 57-748)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- informacje zawarte w kartach pracy zapisywać w sposób przejrzysty i uporządkowany.

1.5. Poradnictwo specjalistyczne

Z ustaleń kontrolnych wynika, że rodziny mieszkające na terenie Gminy Bytomia Odrzańskiego, borykające się z bezradnością opiekuńczo – wychowawczą (w okresie objętym kontrolą) mogły korzystać z usług instytucji udzielających wsparcia specjalistycznego takich jak:

- „Szkoły dla rodziców i wychowawców”,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu Odrzańskim,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nowej Soli,
- Ośrodka Profilaktyki i Pomocy Psychiatrycznej "RELACJA" w Nowej Soli,
- Stowarzyszenia MONAR Poradni Profilaktyczno-Konsultacyjnej w Nowej Soli,
- punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Informacje na temat instytucji udzielających wsparcia umieszczone były na stronie internetowej OPS w Bytomiu Odrzańskim⁶.

Prócz pomocy instytucji wspierających rodziny dodatkowo mogły liczyć na wsparcie od pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny zatrudnionych w Ośrodku.

Asystent rodziny pracując z rodzinami dodatkowo wspierał podopiecznych poprzez rozmowy motywujące, pomoc przy organizowaniu spraw życia codziennego, wspieranie w poszukiwaniu pracy, pomagał w kontaktach ze szkołą oraz placówkami medycznymi.

Analiza dokumentacji rodzin podlegającej szczegółowej kontroli wykazała, że:

Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)

Zespół kontrolny stwierdza, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytomiu Odrzańskim zapewniał rodzinom dostęp do specjalistycznego poradnictwa, zgodnie z przepisami wynikającymi z ustawy⁷.

(akta kontroli str. 37-50, 57-748)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Placówka wsparcia dziennego

⁶ <https://ops.bytomodrzański.pl/index.php/instytucje-udzielajace-wsparcia>

⁷ art. 176 pkt 3) lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

Dane zawarte w sprawozdaniu rzeczowo - finansowym wskazują, że na terenie OPS w Bytomiu Odrzańskim w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowała żadna placówka wsparcia dziennego⁸. Z informacji pisemnych przesłanych 16 listopada 2023 r. przez Kierownika Ośrodka wynika, Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Kierownik poinformowała również, że w dalszej perspektywie rozważana jest możliwość zorganizowania placówki wsparcia dziennego w budynku obecnego Przedszkola w Bytomiu Odrzańskim - po zakończeniu budowy żłobka i przeniesieniu przedszkola do budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Kożuchowskiej w Bytomiu Odrzańskim. Na dzień kontroli w Miejsko Gminnym Ośrodku Kultury w Bytomiu Odrzańskim działała świetlica środowiskowa, która zapewniała dzieciom zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w godzinach: 12.00 – 16.00 w poniedziałki, środy, czwartki i piątki oraz w godzinach 16.00 - 20.00 we wtorki. Dzieci z terenu Gminy miały również możliwość korzystania ze świetlicy Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury (w tym z różnego rodzaju zajęć popołudniowych np. sekcja teatralna, taneczna, sekcja modelarstwa), biblioteki publicznej, która prowadziła dla dzieci zajęcia nie tylko związane z literaturą (dyskusyjny klub książki) ale także zajęcia rozwojowe (np. warsztaty tematyczne np. warsztaty "dyniowe", warsztaty z drukarką 3D). Również asystent rodziny w ramach pracy w środowisku podejmował działania aktywizujące mające na celu efektywne spędzanie czasu wolnego poprzez wskazywanie możliwości wspólnego spędzania czasu rodziców z dziećmi.

Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą dwukrotnie występował do Burmistrza Bytomia Odrzańskiego z informacją o konieczności utworzenia placówki wsparcia dziennego – Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)

Mimo podejmowanych działań przez Kierownika Ośrodka w gminie nie otwarto placówki wsparcia dziennego spełniającej standardy określone w przepisach prawa, co stanowi istotne uchybienie.

(akta kontroli str. 37-50, 780-783)

Stwierdzono istotne uchybienie polegające na braku w gminie placówki wsparcia dziennego, działającej w oparciu o zapisy ustawy.

1.6. Rodziny wspierające

Zgodnie z ustawą, gmina jest zobowiązana między innymi do stworzenia warunków do działania rodzin wspierających⁹.

Z danych wynikających ze sprawozdania rzeczowo - finansowego za I półrocze 2022 r., oraz II półrocze 2023 r. wynika, że w okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Z informacji przesłanych przez Kierownika OPS w Bytomiu Odrzańskim 20 października 2023 r. wynika, że w okresie objętym kontrolą na terenie gminy brak było rodzin chętnych do świadczenia tego typu wsparcia.

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny w ramach pracy w środowisku podejmowali rozmowy na temat pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Podejmowane działania nie przynosiły efektów. Rodziny otrzymywały wsparcie nieformalne od zaprzyjaźnionych rodzin. Ponadto na stronie internetowej ośrodka¹⁰ oraz na tablicy Urzędu Miejskiego widnieje informacja o poszukiwaniu rodzin wspierających. OPS w Bytomiu Odrzańskim opracował

⁸ art. 176 pkt 3) lit. c) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

⁹ art. 176 pkt 3) lit. b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

¹⁰ <https://ops.bytomodrzański.pl/index.php/rodziny-wspierajace>

również dokumenty do procedury ustanowienia rodziny wspierającej tj. Wzór wniosku kandydata do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, wzór umowy z rodziną wspierającą wraz ze wzorem o poniesionych kosztach.

Zespół kontrolny stwierdza, że jednostka podejmuje działania w zakresie tworzenia warunków do działania rodzin wspierających. Rekomenduje jednocześnie, aby w dalszym ciągu podejmować działania zmierzające do pozyskania rodzin wspierających.

(akta kontroli str. 37-50)

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- w dalszym ciągu podejmować działania zmierzające do pozyskania rodzin wspierających.

2. Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

2.1. Działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Z informacji pisemnych przekazanych 20 października 2023 r. przez Dyrektora Ośrodka wynika, że na Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Zespół kontrolny stwierdza, że asystent rodziny pracował na rzecz reintegracji i udzielał niezbędnego wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.

(akta kontroli str. 37-50, 51-748)

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz uczestnictwo w sporządzaniu planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej

Wśród obowiązków asystenta rodziny znajduje się udział w posiedzeniach zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz uczestnictwo w sporządzaniu dla tych dzieci planów pomocy¹¹.

- a) uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

W okresie objętym kontrolą uczestnictwo asystenta rodziny w posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy wymagane było w przypadku dziecka Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)

Kierownik Ośrodka przekazał również zaproszenia wraz z dokumentacją potwierdzającą udział asystenta rodziny w dwóch posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej wychowanka, którego teczka nie była poddana analizie w toku czynności kontrolnych.

¹¹ art. 130 i 137 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę powyższe Zespół kontrolny uznaje, że asystent uczestniczył w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

(akta kontroli str.19-33, 51-748)

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

- b) uczestnictwo w sporządzaniu planu pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej

Analiza dokumentacji rodzin wykazała, że zasadne było uczestnictwo asystenta rodziny w sporządzaniu planu pomocy dziecku umieszczanemu w pieczy zastępczej w przypadku Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Ważne jest, aby asystent rodziny zamieszczał w teczce rodziny informacje odnośnie jego udziału w tworzeniu bądź aktualizowaniu planu pomocy dziecku, bądź jak w przypadku dziecka C1 braku potrzeby jego aktualizacji.

(akta kontroli str. 51-748, 789)

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- dokumentować w teczce rodzin udział asystenta rodziny w tworzeniu bądź aktualizacji planu pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej, bądź braku jego aktualizacji.

2.3. Opiniowanie funkcjonowania rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Zgodnie z przepisem ustawy, w przypadku nieprzekazania do sądu informacji na temat możliwości powrotu dziecka pod opiekę rodziców w terminie 18 miesięcy, dyrektor PCPR lub placówki składa do sądu wnioski w celu uregulowania jego sytuacji prawnej. Do wniosku dołącza opinię gminy prowadzącej pracę z rodziną¹².

Analiza dokumentacji wykazała, że opinię dotyczącą funkcjonowania rodziny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej konieczna była w przypadku Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902)

Zespół kontrolny nie ma zastrzeżeń, co do sposobu opiniowania funkcjonowania rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 51-748, 782-783)

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Koordynowane wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

W ramach ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” uprawnione rodziny mogą korzystać z poradnictwa w zakresie:

- 1) przewyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- 2) wsparcia psychologicznego,

¹² art. 47 ust. 6 oraz 100 ust. 4a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3) pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,

4) dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Poradnictwo zgodnie z cytowaną ustawą koordynowane jest przez asystenta rodziny i podejmowane jest na wniosek uprawnionych osób¹³.

Na stronie internetowej Ośrodka¹⁴ w zakładce Świadczenie "Za życiem" zamieszczono szczegółowy informator na temat możliwości do uzyskania pomocy w ramach ustawy „Za życiem”, wraz z dokumentacją (upoważnienie, wniosek) niezbędną w procedurze objęcia rodziny wsparciem. Na stronie znajdowało się również Zarządzenie Kierownika Ośrodka Nr 0132.5.2020 z 19 października 2020 r., w sprawie wprowadzenia procedury koordynacji asystenta rodziny przewidzianej w ramach realizacji ustawy „Za życiem” wraz z katalogiem wsparcia. Analiza dokumentacji wykazała, że w okresie objętym kontrolą asystent rodziny podejmował działania wynikające z ustawy w stosunku do Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Asystent rodziny opisywał również swoje działania wspierające - w dzienniku pracy asystenta z rodziną - jakie prowadził w swojej pracy z rodziną.

(akta kontroli str.51-748, 785-788)

W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje, aby:

- wykonując zadania z zakresu powyższej ustawy, korzystać z rekomendacji metodycznych i organizacyjnych zawartych w materiałach wydanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Asystentura rodziny w zakresie wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, Warszawa, marzec 2017.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Kwalifikacji asystenta rodziny.
2. Uczestnictwa asystenta rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje.
3. Obejmowania rodzin opieką asystenta.
4. Dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny.
5. Planowania pracy z rodziną.
6. Monitorowania rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
7. Dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
8. Tworzenia warunków do działania rodzin wspierających.
9. Działań służących reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
10. Udziału w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.
11. Uczestnictwa w sporządzaniu planu pomocy dziecku – w przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
12. Opiniowania ws. dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

¹³ art. 4 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,

¹⁴ <https://ops.bytomodrzenski.pl/index.php/swiadczenie-za-zyciem>

13. Organizacji koordynowanego wsparcia w zakresie ustawy "Za życiem" oraz realizacji zadań asystenta w tym zakresie.

Stwierdzono istotne uchybienie polegające na:

1. Braku w gminie placówki wsparcia dziennego, działającej w oparciu o zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik jednostki.

Przyczyną uchybień w realizacji zadań może być:

- brak lokalu przeznaczonego na placówkę wsparcia dziennego, spełniającego wymagane warunki lokalowe i sanitarne.

Skutkiem powyższych działań kontrolowanej jednostki może być:

- brak realizacji zadania gminy nałożonego cyt. ustawą.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art.197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli, **zalecam:**

1. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie placówki wsparcia dziennego, której siedziba spełni warunki lokalowe i sanitarne, wymagane ustawą zgodnie z art.15 ust. 1 pkt 15) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rekomendacje:

W celu usprawnienia - w przyszłości - działań jednostki kontrolowanej, **rekomenduję:**

1. Usystematyzować tworzenie planów pracy z rodziną niezwłocznie po dokonaniu okresowej oceny sytuacji w rodzinie.
2. Informacje zawarte w kartach pracy, zapisywać w sposób przejrzysty i uporządkowany.
3. W dalszym ciągu podejmować działania zmierzające do pozyskania rodzin wspierających.
4. Dokumentować w teczce rodzin udział asystenta rodziny w tworzeniu bądź aktualizacji planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, bądź braku jego aktualizacji.
5. Ksą opłatki i pierniczki od Sióstr z Szarcza w sekretariacie orzystać z rekomendacji metodycznych i organizacyjnych zawartych w materiałach wydanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Asystentura rodziny w zakresie wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, Warszawa, marzec 2017.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest **zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.**

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Dyrektorowi jednostki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Wirginia Put-Sobania

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Monika Mach

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska

Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej